

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων τῆς Ρωσίας (25 Α΄)

Οἱ Ρῶσοι Ἅγιοι Νεομάρτυρες*

Α΄.

Τὴν 25^η Ἰανουαρίου ἔχει ὀρισθῆ νὰ τιμῶνται κατ' ἔτος πάντες οἱ Ρῶσοι Ἅγιοι Νεομάρτυρες.

Πρῶτος τῆς μεγάλης καὶ ἀγίας αὐτῆς ἀλύσεως τῶν Νεομαρτύρων εἶναι ὁ Μητροπολίτης Βλαδίμηρος τοῦ Κιέβου, ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς ἀθέους τὴν 25^η Ἰανουαρίου 1918.

Τὸ ἔτος 1917 ὑπῆρχαν περίπου 70.000 Ἱερεῖς καὶ 30.000 Μοναχοὶ στὴν Ρωσία. Ἀπὸ αὐτούς, μέχρι τοῦ 1931 εἶχαν ἐξοντωθῆ σὲ φυλακὲς καὶ στρατόπεδα 42.800!

Κατὰ τὸ ἔτος 1941 εἶχαν ἀπομείνῃ ζωντανοὶ περίπου 5.665!

Ἀπὸ τοὺς 272 Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρχαν τὸ 1917, περίπου 250 ἀπέθαναν μαρτυρικὰ μέχρι τοῦ ἔτους 1943. Ἐξ αὐτῶν, ἀρκετοὶ εἶχαν φονευθῆ, διότι δὲν ὑπήκουσαν στὸν πατριάρχη Σέργιο καὶ τὴν συμφωνία του μὲ τὸ ἄθεο Καθεστῶς (1927) καὶ διωργάνωσαν τὴν μυστικὴ Ἐκκλησία τῶν Κατακομβῶν.

• Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἐδημοσιεύθησαν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1983. Νεώτερα δεδομένα θὰ δημοσιεύσουμε ἐν καιρῷ εὐθέτῳ.

Β'.

Ἀπολυτίκιον Ρώσων Νεομαρτύρων, ὧν ἡ μνήμη τὴν 25ην Ἰανουαρίου

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ἀθέων τὸ φρύαγμα καὶ διωκτῶν τὸ στυγνόν,
ἐνθέως ὑπέμεινε Ρώσων Μαρτύρων χορός,
Χριστοῦ θεῖα χάριτι· δῆμος δὲ Ὁρθοδόξων,
εὐφροσύνως κραυγάζει· χαίρε τῆς Ἐκκλησίας,
ὧ̅ ἀγλαΐσμα νέον· Χριστὸν οὖν ἰκέτευε,
σώζεσθαι ἅπαντας.

(Ποίημα Ἱεράς Μονῆς
Ἁγίου Κυπριανοῦ Φυλῆς Ἀττικῆς)

Γ'.

Βίος τῆς Ἁγίας Νεομάρτυρος Ματρώνης τῆς Ρωσίδος **

ΓΥΡΩ στὰ 1930, διηγεῖται ὁ μετέπειτα Ἐπίσκοπος Στέφανος Νικήτιν, ἦμουν φυλακισμένος σὲ ἓνα Στρατόπεδο Συγκεντρώσεως στὴν Σοβιετικὴ Ρωσία.

Ἐπειδὴ ἦμουν ἰατρός, διορίσθηκα διευθυντῆς τοῦ Θεραπευτηρίου τοῦ Στρατοπέδου. Οἱ περισσότεροι φυλακισμένοι ἦσαν σὲ κρίσιμη κατάστασι, ἐξ ἐπόψεως ὑγείας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἔθλιβε πολὺ τὴν καρδιά μου. Ἐφρόντισα νὰ ἀπαλλάξω πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἐργασία καὶ τοὺς πρὸ ἀσθενεῖς ἔστειλα στὸ Νοσοκομεῖο.

Μία ἡμέρα, ἐνῶ ἐξέταζα τοὺς ἀσθενεῖς, ἡ Νοσοκόμος ποὺ με βοηθοῦσε, ἐπίσης φυλακισμένη, μοῦ εἶπε: «Ἰατρέ, ἄκουσα ὅτι μερικοὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ Σᾶς διαβάλουν. Σᾶς κατηγοροῦν γιὰ τὴν ὑπερβολικὴ ἐλαστικότητά Σας πρὸς τοὺς φυλακισμένους. Ὑπάρχει κίνδυνος νὰ αὐξηθῇ ἡ ποινὴ Σας σὲ δεκαπέντε χρόνια».

Ἐγνώριζα ὅτι ἡ Νοσοκόμος ἦταν καλὰ πληροφορημένη γιὰ ὅσα ἐγίνοντο μέσα στὸ Στρατόπεδο καὶ ἔτσι εἶχα λόγους νὰ φοβηθῶ πολὺ.

Ἡ ποινὴ μου ἦταν τρία χρόνια, τὰ ὁποῖα εἶχαν σχεδὸν περάσει. Λογάριαζα κι ὅλας τοὺς μῆνες, τὶς ἐβδομάδες καὶ τὶς ἡμέρες ποὺ

ἀπέμεναν ὡς τὴν ποθητὴ ἑλευθέρωσί μου. Καὶ ξαφνικὰ δεκαπέντε χρόνια!...

“Ὀλη τὴν νύκτα ἐκείνη δὲν μπόρεσα νὰ κοιμηθῶ καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα στὴν ἐργασία μου ἢ Νοσοκόμος ἀντελήφθη τὴν στενοχώρια μου.

Μετὰ τὶς ἐξετάσεις, μοῦ εἶπε διστακτικά: «Θὰ ἤθελα νὰ Σᾶς δώσω μιὰ συμβουλή, Ἰατρέ, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως μὲ κοροϊδέψετε...».

Τῆς εἶπα νὰ ὁμιλήσῃ ἐλεύθερα...

«Στὴν Πένζα (Penza), τὴν πατρίδα μου, μένει μιὰ γυναίκα ποὺ ὀνομάζεται Ματρωνούλα (Matronushka). Ἡ προσευχὴ τῆς γιὰ κάποιον πρόσωπο πάντοτε εἰσακούεται. Πολλοὶ καταφεύγουν στὴν βοήθειά τῆς καὶ δὲν ἀποστρέφεται κανέναν. Γιατί νὰ μὴ τὴν ἐπικαλεσθῆτε καὶ Σεῖς;...».

Γέλασα μὲ πικρία: «Ἀλλὰ πρὶν νὰ λάβῃ τὸ γράμμα μου, θὰ ἔχω καταδικασθῆ σὲ δεκαπέντε χρόνια!...».

Τότε ἡ Νοσοκόμος μὲ συστολὴ εἶπε: «Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ τῆς γράψετε. Μόνο νὰ τὴν ἐπικαλεσθῆτε...».

«Νὰ τὴν φωνάξω;... Ἀπὸ ἐδῶ;...», ἐρώτησα. «Μένει ἑκατὸ χιλιόμετρα μακρὰ!...».

«Ἦξερα ὅτι θὰ μὲ περιγελάσετε γι’ αὐτό, ἀλλὰ ἔχετε τὴν δυνατότητα νὰ τὴν ἐπικαλεσθῆτε ἀπὸ παντοῦ. Νὰ κάνετε τὸ ἐξῆς: Τὸ βράδυ ποὺ θὰ βγῆτε γιὰ τὸν περίπατό Σας, νὰ κρυφθῆτε πίσω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο καὶ νὰ φωνάξετε τρεῖς φορὲς δυνατὰ: “Ματρωνούλα, βοήθησέ με! Θλίβομαι...”. Θὰ Σᾶς ἀκούσῃ καὶ θὰ ἀπαντήσῃ».

Ἄν καὶ ὅλα αὐτὰ μοῦ ἐφαίνοντο πολὺ παράξενα, μᾶλλον σὰν μαγεία, ὅμως στὸν βραδυνὸ μου περίπατο ἔπραξα ἀκριβῶς ὅπως μὲ εἶχε συμβουλευσεῖ ἡ Νοσοκόμος.

Ἦστερα, πέρασαν οἱ ἡμέρες χωρὶς νὰ μὲ ἐνοχλήσῃ κανένας καὶ μετὰ ἀπὸ ἕξι μῆνες ἔφθασε ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεώς μου. Παίρνοντας τὰ χαρτιά μου στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ, ἐζήτησα νὰ σταλῶ στὴν περιοχὴ τῆς πόλεως ὅπου ἔμενε ἡ Ματρώννα. Καὶ τοῦτο, διότι πρὶν νὰ τὴν ἐπικαλεσθῶ, ἔταξα – ἐὰν μὲ βοηθοῦσε – νὰ τὴν μνημονεύω στὶς καθημερινές μου προσευχές καὶ νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ κατ’ εὐθείαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσί μου, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσω.

Συνταξίδευσά μὲ δύο συντρόφους μου, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης τότε ἑλευθερώθηκαν καὶ κατευθύνονταν πρὸς τὴν ἴδια πόλι. Τοὺς ἐρώτησα, ἂν ἐγνώριζαν τὴν Ματρωνούλα.

«Τὴν γνωρίζουμε πολὺ καλά. Ὅλοι τὴν γνωρίζουν... Θὰ θέλαμε νὰ Σᾶς συντροφέψουμε ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν μένουμε στὴν πόλι καὶ εἴμεθα βιαστικοὶ νὰ ἐπιστρέψουμε στὰ σπίτια μας. Ἄς κάνετε ὁμως ἀκριβῶς αὐτό: μόλις φθάσετε, νὰ ἐρωτήσετε τὸ πρῶτο πρόσωπο ποὺ θὰ συναντήσετε καὶ θὰ Σᾶς ὑποδείξῃ ποῦ κατοικεῖ ἡ Ματρωνούλα».

Πράγματι, ὅταν ἔφθασα στὴν Πένζα, ἔκανα ὅπως μὲ εἶχαν συμβουλεύσει. Ἐρώτησα τὸ πρῶτο παιδί ποὺ συνάντησα. *«Συνεχίσατε αὐτὴν τὴν ὁδὸ»*, ἀπάντησε, *«καὶ μετὰ τὸ Ταχυδρομεῖο στρίψτε... Ἡ Ματρῶνα μένει ἐκεῖ στὸ τρίτο σπίτι»*.

Τρέμοντας ἀπὸ τὴν λαχτάρα μου, πῆγα ὡς τὸ σπίτι, κτύπησα τὴν πόρτα καὶ καθὼς ἦταν ἀκλειδωτὴ, τὴν ἄνοιξα εὐκολα. Στάθηκα στὸ κατώφλι καὶ ἐπιθεώρησα τὸ σχεδὸν ἄδειο δωμάτιο, στὴν μέση τοῦ ὁποίου εὕρισκόταν ἓνα τραπέζι καὶ ἐπάνω σὲ αὐτὸ ἓνα μεγάλο κουτί.

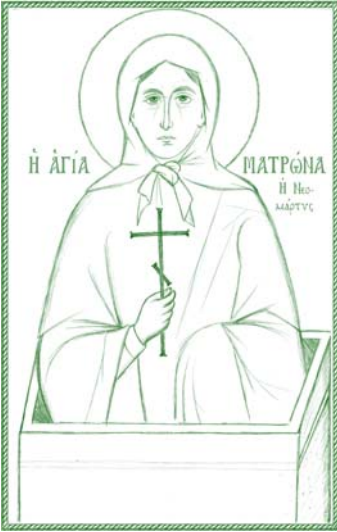
«Ἐπιτρέπεται νὰ περάσω;», ἐρώτησα μᾶλλον δυνατὰ.

«Περάστε, Σεριοζα (Seriozha)», ἦλθε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὸ κουτί. Γεμάτος ἀπὸ ἐκπληξι γιὰ τὴν ἀπροσδόκητὴ αὐτὴ ὑποδοχὴ, κατευθύνθηκα διστακτικὰ πρὸς τὸ κουτί. Μέσα σὲ αὐτὸ ἦταν ξαπλωμένη μιὰ μικρὴ γυναίκα ἀκίνητη. Ἦταν τυφλὴ καὶ εἶχε ἀτροφικὰ χέρια καὶ πόδια. Τὸ πρόσωπό της ἦταν ἐξαιρετικὰ φωτεινὸ καὶ γαλήνιο.

Τὴν ἐχαιρέτησα καὶ τῆς ἐξέφρασα τὴν ἀπορία μου, πῶς ἐγνώριζε τὸ ὄνομά μου. *«Γιατί νὰ μὴ τὸ ξέρω;...»*, ἀπάντησε μὲ ἀδύνατη καὶ καθαρὴ φωνή. *«Μὲ ἐπικαλεσθήκατε καὶ προσευχήθηκα στὸν Θεὸ γιὰ Σᾶς. Ἔτσι λοιπὸν Σᾶς γνωρίζω. Καθίσατε, καλῶς ὠρίσατε!»*.

Κάθισα πολλὴ ὥρα κοντὰ στὴν Ματρωνούλα. Μοῦ διηγήθηκε ὅτι, ὅταν ἦταν παιδί ἀσθένησε σοβαρά, πρᾶγμα ποὺ τὴν ἐμπόδισε νὰ ἀναπτυχθῆ κανονικὰ καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ μείνῃ ἀκίνητη. Σὲ ἡλικία δύο ἐτῶν ἔχασε τὸ φῶς της ἀπὸ «βλογιὰ» (λοιμώδης νόσος).

Ἡ οἰκογένειά της ἦταν πτωχὴ καὶ ἡ μητέρα της εἶχε τὴν ἐξῆς συνήθεια. Ὅταν πῆγαινε στὴν ἐργασία της, ἔβαζε τὴν Ματρῶνα σὲ ἓνα κουτί καὶ τὴν ἄφηνε στὸν Ναὸ ἐπάνω σὲ ἓνα σκαμνὶ ὡς τὸ βράδυ. Ξαπλωμένο τὸ κοριτσάκι μέσα στὸ κουτί ἄκουγε ὅλες τὶς Ἀκολουθίες καὶ Ὅμιλίες. Ὁ Ἱερεὺς τὴν συμπονοῦσε καὶ τὴν περιποιόταν. Ἐπίσης, οἱ ἐνορίτες τὴν ἀγαποῦσαν καὶ τῆς πρόσφεραν φαγητὸ καὶ ροῦχα. Τὴν ἐχάιδευαν καὶ τὴν βοηθοῦσαν νὰ ξαπλώσῃ πρὸς ἄνετα. Ἔτσι, μεγάλωσε σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα βαθειᾶς πνευματικότητος καὶ προσευχῆς.

Ἐν συνεχείᾳ, συζητήσαμε γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς, τὴν πίστι, τὸν Θεό. Ἔμεινα κατάπληκτος ἀπὸ τὴν διάκρισι καὶ διόρασί τῆς.

Καθισμένος πλησίον τῆς, ἔνοιωσα ὅτι δὲν ἦταν μία συνηθισμένη ἀσθενῆς γυναίκα, ἀλλὰ ἓνα πρόσωπο μεγάλο στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Εἶχα τόση χαρά, ὥστε δὲν ἤθελα νὰ φύγω. Ἔταξα ἐσωτερικὰ νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ πάλι τὸ συντομώτερο.

Καθὼς τὴν ἀποχαιρετοῦσα, μοῦ προφήτευσε: «*Ὅταν εὔρεθῆτε μπροστὰ στὸ Ἱερὸ Θυσιαστήριο, μνημονεύσατε τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Ματρῶνης...*».

Τότε δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ γίνω Ἐπίσκοπος, οὔτε ἤμουν ἀκόμη Ἱερεὺς... Γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς εἶπε, ὅτι θὰ πεθάνη στὴν φυλακὴ.

Ἔφυγα. Δυστυχῶς δὲν τὴν εἶδα πάλι. Μετὰ ἀπὸ λίγο, τὴν συνέλαβαν καὶ τὴν ἐφυλάκισαν στὴν Μόσχα, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

«Ἁγία Νεομάρτυς Ματρῶνα, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν!»

(*) Περιοδ. «Ἁγιος Κυπριανός», ἀριθ. 169/Ἰανουάριος 1983.

(**) Περιοδ. «Ἁγιος Κυπριανός», ἀριθ. 195-196/Μάρτιος-Ἀπρίλιος 1985, σελ. 435-436.